

ASOCIAȚIA MEDIATORILOR DIN JUDEȚUL HARGHITA

AMR

ACTIVITATEA DE MEDIERE ȘI EFECȚELE ACESTEIA ASUPRA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

**O prezentare a legislației aplicabile raporturilor dintre mediere
și instanțele de judecată precum și a efectelor acordului de
mediere asupra litigiilor deferite instanțelor de judecată,
elaborată de**

Asociația Mediatorilor din Județul Harghita

Legislație relevantă:

- **Legea nr. 192/2006** privind medierea și organizarea profesiei de mediator
- **Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005** pentru aprobarea Regulamentului de ordine interioară al instanțelor judecătorești
- **Codul de procedură civilă**

Medierea, o modalitate de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă

Conform art. 4 din Legea nr. 192/2006 medierea reprezintă **o activitate de interes public** și se bazează pe încrederea pe care părțile o acordă mediatorului, ca persoană aptă să faciliteze negocierile dintre ele și să le sprijine pentru soluționarea conflictului, prin obținerea unei soluții reciproc convenabile, eficiente și durabile.

Persoanele fizice și juridice pot apela la mediere în materie civilă, de familie, în materie penală, protecția consumatorilor și în litigii rezultate din raporturi juridice dintre profesioniști.

Medierea este **o procedură voluntară** care se desfășoară în condiții de neutralitate, imparțialitate, confidențialitate iar acordul de mediere se încheie în baza consimțământului mutual al părților, fără ca mediatorul să aibă putere de decizie cu privire la conținutul acordului de mediere.

Medierea, o modalitate de soluționare a conflictelor pe cale amiabilă

Nu pot face obiectul medierii drepturile strict personale și orice alte drepturi de care părțile, nu pot dispune prin convenție sau prin orice alt mod admis de lege.

Medierea, o procedură de soluționare a conflictelor care se impune a fi recomandată

- **Legea nr. 192/2006 la art. 6** prevede obligația organelor judiciare și arbitrale de a informa părțile litigante cu privire la posibilitatea și a avantajele folosirii procedurii medierii, îndrumând părțile litigante să recurgă la această procedură alternativă de soluționare a conflictelor.
- **Legea nr. 192/2006 la art. 61** prevede că un conflict care fost dedus judecării, poate fi soluționat prin mediere din inițiativa părților ori la recomandarea instanței de judecată, acceptată de părți.

Medierea, o procedură de soluționare a conflictelor care se impune a fi recomandată

Codul de procedură civilă la art. 131 alin. (2) prevede că în litigiile care, potrivit legii, pot face obiectul procedurii de mediere, judecătorul poate invita părțile să participe la o ședință de informare cu privire la avantajele folosirii acestei proceduri.

Când consideră necesar, ținând seama de circumstanțele cauzei, judecătorul va recomanda părților să recurgă la mediere, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, în orice fază a judecății.

Medierea, o procedură de soluționare a conflictelor care se impune a fi recomandată

Codul de procedură civilă la art. 614¹, prin referire la procedura soluționării cererilor de divorț, prevede obligația instanței de judecată de a stăruie în soluționarea divorțului prin înțelegerea părților și implicit, conform alin. (2), se recomandă medierea în vederea soluționării divorțului prin acordul părților.

Medierea, o procedură de soluționare a conflictelor care se impune a fi recomandată

Codul de procedură civilă la art. 720⁷, prin referire la procedura aplicabilă în cazul soluționării litigiilor dintre profesioniști, prevede obligația instanței de judecată de a stăruie în soluționarea diferendului prin înțelegerea părților și implicit, conform alin. (2), se recomandă medierea în vederea soluționării litigiilor dintre profesioniști.

Codul de procedură civilă la art. 720¹, prin referire la procedura aplicabilă în cazul soluționării litigiilor dintre profesioniști, instituie ca procedură prealabilă sesizării instanței de judecată, obligația reclamantului de a încerca soluționarea litigiului prin acordul părților, fie prin mediere, fie prin conciliere directă cu cealaltă parte.

Suspendarea termenului de prescripție a dreptului la acțiune pe durata procedurii de mediere

Conform art. 49 din Legea nr. 192/2006 **termenul de prescripție a dreptului la acțiune pentru dreptul litigios supus medierii se suspendă începând cu data semnării contractului de mediere, până la închiderea procedurii de mediere în una dintre modalitățile prevăzute de art. 56 din Legea nr. 196/2002, respectiv:**

- a) prin încheierea unei înțelegeri între părți în urma soluționării conflictului;
- b) prin constatarea de către mediator a eșuării medierii;
- c) prin denunțarea contractului de mediere de către una dintre părți.

Apecte particulare în cazul medierii conflictelor dintre profesioniști

Conform art. **720**¹ alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, în cazul litigiilor dintre profesioniști, în cazul în care procedura medierii este utilizată ca procedură prealabilă sesizării instanței în vederea soluționării pe cale amiabila a conflictului, termenul de prescripție a dreptului la acțiune pentru dreptul litigios supus medierii se suspendă pe durata procedurii de mediere, dar nu mai mult de 3 luni de la începerea ei.

Medierea, în cazul conflictelor civile și cele dintre profesioniști

Medierea, în cazul conflictelor civile și cele dintre profesioniști, după sesizarea instanței de judecată

Suspendarea judecării cauzelor, conform art. 62 alin. (1) din Legea nr. 192/2006, se dispune de către instanțele judecătorești sau arbitrale, pentru desfășurarea procedurii de mediere, în baza art. 242 alin. (1) pct. 1 din Codul de procedură civilă

În acest caz, cursul termenului de perimare este suspendat pe durata desfășurării procedurii de mediere, dar nu mai mult de 3 luni de la data semnării contractului de mediere.

Medierea, în cazul conflictelor civile și cele dintre profesioniști, după sesizarea instanței de judecată

Constatarea de către instanța de judecată a acordului intervenit între părți. Hotărârea de expedient.

Conform art. 63 din Legea nr. 192/2006 în cazul în care conflictul a fost soluționat pe calea medierii, instanța de judecată va pronunța, la cererea părților, o hotărâre, potrivit dispozițiilor art. 271 din Codul de procedură civilă.

Hotărârea de expedient, pronunțată de instanța de judecată în baza acordului de mediere încheiat între părți, constituie titlu executoriu.

Prin hotărârea în cauză, instanța de judecată va dispune, la cererea părții interesate, restituirea taxei judiciare de timbru, plătită pentru învestirea instanței de judecată cu judecarea litigiului soluționat prin mediere.

Medierea în cazul conflictelor de familie

Medierea în cazul conflictelor de familie

Conform art. 64 din Legea nr. 192/2006, pot fi rezolvate prin mediere neînțelegerile dintre soți privind continuarea căsătoriei, exercițiul drepturilor părintești, stabilirea domiciliului copiilor, contribuția părinților la întreținerea copiilor, precum și orice alte neînțelegeri care apar în raporturile dintre soți cu privire la drepturi de care ei pot dispune potrivit legii.

Înțelegerea soților cu privire la desfacerea căsătoriei și la rezolvarea aspectelor accesorii divorțului **se depune de către părți la instanța competentă să pronunțe divorțul.**

Medierea în cazul conflictelor de familie – taxa judiciară de timbru

Intrucât au fost formulate puncte de vedere contradictorii cu privire la obligativitatea achitării taxei judiciare de timbru în cazul investirii instanței de judecată în vederea pronunțării unei hotărâri de desfacere a căsătoriei în baza înțelegerii solților consemnate în acordul de mediere, se impun unele precizări suplimentare.

Prin opinia împărtășită în principal de asociațiile profesionale ale mediatorilor, s-a susținut că prin raportare la dispozițiile art. 63 alin. 2 din Legea 192/2006, taxa judiciară de timbru datorată în baza Legii nr. 146/1997 privind taxele judiciare de timbru, nu trebuie achitată în cazurile în care instanța de judecată este investită, în conformitate cu art. 64 alin. 2 din Legea nr. 192/2006, cu pronunțarea unei hotărâri de desfacere a căsătoriei și cu privire la aspectele accesorii divorțului în baza înțelegerii solților consemnate în acordul de mediere.

Medierea în cazul conflictelor de familie – taxa judiciară de timbru

Contrar opiniei anterior prezentate, având în vedere dispozițiile art. 1 și art. 20 din Legea nr. 146/1997 coroborat cu art. 64 alin. 2 din Legea nr. 192/2006, taxele de timbru aferente învestirii instanței de judecată trebuie achitate în prealabil sesizării instanței de judecată, urmând a fi restituite, la solicitarea părților, în baza hotărârii pronunțate de instanța de judecată. Restituirea taxei judiciare de timbru se dispune de instanța de judecată doar la solicitarea părților.

În cazul în care obligația de a achita taxa judiciară de timbru nu este executată de către părți, instanța de judecată va proceda la aplicarea sancțiunii procesuale prevăzute de art. 20 alin. (3) din Legea nr. 146/1997 și va anula cererea ca netimbrată.

Medierea în cazul conflictelor de familie – taxa judiciară de timbru

Această din urmă soluție se impune prin raportare la normele legale aplicabile în prezent, însă oportunitatea modificării legislației cu privire la obligația achitării anticipate a taxei judiciare de timbru în cazul învestirii instanței de judecată cu pronunțarea unei hotărâri în baza unui acord de mediere este evidentă.

Opțiunea legiutorului pentru stabilirea unei taxe judiciare de timbru în sumă fixă pentru aceste cereri, este de preferat în opinia noastră.

Medierea în cazul conflictelor în materie penală

Medierea în cazul conflictelor în materie penală

Conform art. 67 alin. (1) din Legea nr. 196/2006 medierea este posibilă în cauzele penale care privesc infracțiuni pentru care, potrivit legii, retragerea plângerii prealabile sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Medierea, în cazul conflictelor în materie penală, înainte de începerea procesului penal

În cazul în care **procedura de mediere se desfășoară înaintea începerii procesului penal și aceasta se încheie prin împăcarea părților**, persoana vătămată **nu mai poate sesiza, pentru aceeași faptă**, organul de urmărire penală sau, după caz, instanța de judecată.

În cazul în care, după încheierea acordului de mediere, persoana vătămată sesizează pentru aceeași faptă organul de urmărire penală sau instanța de judecată, partea potrivnică va prezenta acordul de mediere încheiat, iar procesul penal va înceta în baza art. 11 alin. (1) lit. b.) sau art. 11 alin. 2 lit. b.), după caz, raportat la art. 10 alin. (1) lit. h.) din Codul de procedură penală, respectiv *„a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală”*.

Medierea, în cazul conflictelor în materie penală, înainte de începerea procesului penal

Suspendarea termenului de introducere a plângerii prealabile

Termenul pentru introducerea plângerii prealabile este suspendat pe durata procedurii de mediere în baza art. 69 alin.2 din Legea 192/2006, dacă procedura de mediere a fost declanșată în termenul prevăzut de lege pentru introducerea plângerii prealabile.

Dacă, ca urmare a finalizării sau eșuării medierii, părțile aflate în conflict nu s-au împăcat, persoana vătămată poate introduce plângerea prealabilă în același termen, care își va relua cursul de la data întocmirii procesului-verbal de închidere a procedurii de mediere, socotindu-se și timpul scurs înainte de suspendare.

Medierea, în cazul conflictelor în materie penală, înainte de începerea procesului penal

După începerea procesului penal, urmărirea penală sau, după caz, judecata **se suspendă pe durata procedurii de mediere**, dar nu mai mult de 3 luni de la data semnării contractului de mediere, în temeiul prezentării de către părți a contractului de mediere.

În acest caz, cursul termenului de perimare este suspendat pe durata desfășurării procedurii de mediere, dar nu mai mult de 3 luni de la data semnării contractului de mediere.

Medierea, în cazul conflictelor în materie penală, înainte de începerea procesului penal

Procesul penal, suspendat în baza contractului de mediere prezentat de părți, **se reia din oficiu**, imediat după primirea procesului-verbal întocmit de mediator prin care se constată că părțile nu s-au împăcat, sau, dacă acesta nu se comunică înăuntrul termenului de 3 luni calculat de la data semnării contractului de mediere.

Conform art. 70 alin. (5) din Legea 192/2006, **pentru soluționarea cauzelor penale** în baza acordului de mediere încheiat de părți, aceștia sunt obligați să depună la organul judiciar **forma autentică a acordului de mediere** sau să se prezinte în fața organului judiciar pentru a se lua act de voința acestora.

Informarea instanței de judecată cu privire la rezultatul medierii

Conform art. 61 alin. (2) și art. 70 alin. (3) din Legea nr. 192/2006, în cazul în care medierea se desfășoară după sesizarea instanței de judecată, **la închiderea procedurii de mediere** cu privire la un conflict în materie civilă sau ivită între profesioniști, precum și în materie penală, **mediatorul este obligat, în toate cazurile, să informeze în scris instanța de judecată dacă părțile au ajuns sau nu la o înțelegere în urma procesului de mediere și să comunice copia procesului-verbal închidere a procedurii de mediere.**

Comunicarea către instanța de judecată a contractelor de mediere și a acordurilor de mediere încheiate de părți

Conform art. 87 alin. (5¹) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, **serviciul de registratură al instanței primește și înregistrează contractele de mediere și respectiv acordurile de mediere** și ia măsuri pentru a fi înmânate de îndată completului investit cu soluționarea cauzei, în vederea suspendării, respectiv, a repunerii pe rol a cauzei.

Confidențialitatea medierii și interdicția de a se folosi de informațiile dezvăluite, indiferent de suportul material al acestora, și de susținerile părților cu titlu de dovezi în cadrul unei proceduri judiciare sau arbitrale.

Art. 53 din Legea nr. 192/2006 prevede că susținerile făcute pe parcursul medierii de către părțile aflate în conflict, de către persoanele care au reprezentat sau au asistat părțile, de către mediator și de către terțe persoane participante la procedura medierii în calitate de specialiști într-un anumit domeniu, au caracter confidențial față de terți și nu pot fi folosite ca probe în cadrul unei proceduri judiciare sau arbitrale.

Repunerea pe rol a cauzei după suspendarea acesteia ca urmare a declanșării procedurii medierii

Conform art. 99 alin. (5) din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, repunerea pe rol a cauzei după suspendare, pentru continuarea judecății, pentru perimare sau pentru pronunțarea hotărârii ca urmare a încheierii acordului de mediere, se va realiza de către completul investit aleatoriu cu soluționarea cauzei.

În cazul în care acest complet a fost desființat sau membrii acestuia nu mai funcționează în cadrul instanței, dosarul se va repartiza aleatoriu.

Interdicții instituite de Legea nr. 192/2006 care își produc efectele în activitatea judiciară:

Art. 36 din Legea nr. 192/2006

Mediatorul **nu poate reprezenta sau asista vreuna dintre părți** într-o procedură judiciară ori arbitrală având ca obiect conflictul supus medierii.

În cazul nerespectării obligației stipulate la art. 36 din Legea nr. 192/2006 se angajează răspunderea disciplinară a mediatorului conform art. 38 lit. d.) din Legea nr. 192/2006.

Interdicții instituite de Legea nr. 192/2006 care își produc efectele în activitatea judiciară:

Art. 37 din Legea nr. 192/2006

- (1)** Mediatorul **nu poate fi audiat ca martor în legătură cu faptele sau cu actele de care a luat cunoștință în cadrul procedurii de mediere.** În cauzele penale mediatorul poate fi audiat ca martor numai în cazul în care are dezlegarea prealabilă, expresă și scrisă a părților și, dacă este cazul, a celorlalte persoane interesate.
- (2)** Calitatea de martor are întâietate față de aceea de mediator, cu privire la faptele și împrejurările pe care le-a cunoscut înainte de a fi devenit mediator în acel caz.
- (3)** În toate cazurile, după ce a fost audiat ca martor, mediatorul nu mai poate desfășura activitatea de mediere în cauza respectivă.

Concluzii și recomandări formulate de Asociația Mediatorilor din Județul Harghita

Prin raportare la art. 131 alin. (2) din Codul de procedură civilă coroborat cu art. 6 din Legea nr. 192/2006 **înființarea unui birou de informare gratuită cu privire la mediere în cadrul sediilor instanțelor de judecată.**

Elaborarea și punerea în aplicare a unei **proceduri de colaborare și informare reciprocă între instanțele de judecată și asociațiile profesionale în domeniul medierii.**

Concluzii și recomandări formulate de Asociația Mediatorilor din Județul Harghita

Organizarea de seminarii și ședințe de lucru în cadrul cărora se vor discuta aspecte cu privire la **procedura administrativă agreată de către instanțele de judecată și mediatori**, membri ai unor asociații profesionale.

Organizarea de seminarii și ședințe de lucru în cadrul cărora se vor stabili **elementele obligatorii și conținutul general al acordurilor de mediere întocmite de mediatori**, diferențiat pe tipuri de conflicte și normele legale materiale și procesuale aplicabile.

ASOCIAȚIA MEDIATORILOR DIN JUDEȚUL HARGHITA

Municipiul Miercurea Ciuc, Piața Libertății nr. 6-8, județul Harghita

e-mail: office@mediereharghita.ro

www.mediereharghita.ro